

COLONS DE MONTAGUT: «NO ALS DESNONAMENTS»

Una estafa legal

Unes setmanes enrere van ser els llauradors de l'Horta de València. Ara els conflictes per arrendaments històrics han afectat Alcarràs —al Segrià— i han tocat la mateixa Lleida. Un conflicte amb una solució quasi inviable.

Tomeu Ferrer

Prop de tres centenars de persones, en la major part pagesos, es concentren al camp de futbol d'Alcarràs. Son les tres de la tarda del dia 29 de gener. La majoria dels concentrats són del sindicat Unió de Pagesos. No obstant això, també hi ha persones de Comissions Obreres, d'UGT i de partits, socialistes, comunistes i de l'MDT.

Una caravana de més de 150 vehicles es desplaça per camins fins al nucli de masies de Montagut. L'explanaada del davant dels habitatges està ocupada per un centenar de guàrdies civils amb material antiavalots.

Els pagesos passen de llarg de la policia i se'n van cap a les masies, on els esperen els «colons». Acte seguit, comença una activitat febril. Es tallen amb tractors tots els accessos a les finques de Montagut, els punts estratègics es fortifiquen amb barricades fetes amb llenya i ruixades amb gasolina. Es tallen xops de més de vint metres per fer més fortes les barreres...

Les imatges que es descriuen no formen part d'una pel·lícula sinó de la primera jornada del desnonament dels colons de Montagut, una finca situada al terme municipal d'Alcarràs, al Segrià, i que es objecte de disputa entre les 29 famílies dels antics colons que les conreen des de fa 300 anys i Josep Maria Vall Companys, gerent

QUIM BARÓ

de l'empresa Agrolérida, i un dels homes que més propietats té de Catalunya. En finques només, es barallen les xifres de 14.000 hectàrees a Lleida i 50.000 a Catalunya, propietat del grup agroalimentari format per Vall Companys.

QUIM BARO

QUIM BARO

QUIM BARO

Construcció i incendi de barricades. A l'esquerra, baix, tancada a la Seu de Lleida. A la dreta, bloqueig davant un camió de Vall Companys.

Una fosca història ha fet que l'autoritat judicial estigui intentant fer efectius els desnonaments dels colons. Fonts de la Unió de Pagesos, el sindicat que des del primer moment ha donat suport als colons, qualifiquen el procés com a «veritable estafa legal».

El feudalisme, el latifundisme, la guerra de les remences, tots aquests conceptes històrics, surten a la llum quan les persones afectades pel procés han d'aplicar la seva situació. «Els catalans sempre hem considerat que l'accés a la propietat de la terra era una de les grans conquestes socials que es van aconseguir a l'edat mitjana, ara tot això es vol tirar enrere». Qui així parla es Josep Maria Pàmies, líder històric d'Unió de Pagesos i membre de la coordinadora d'ajut als colons. Pàmies afegeix:

«Montagut només es la punta de l'iceberg», el problema pot ser, doncs, molt més greu.

Però anem a la història. La finca de Montagut té unes 250 hectàrees d'extensió. El canonge Manuel d'Argentona va rebre en herència la finca com a agraïment del pare d'una noia noble que havia estat segrestada per uns bandolers i en la recerca de la qual van col·laborar els canonges de la Seu de Lleida.

Per cultivar les terres dels canonges, que van ser un dels més rics latifundistes de tot l'estat, s'hi van establir colons. Els capellans cobraren, d'acord amb el costum medieval, una part de la collita com a aportació dels seus serfs.

Això passava a partir del segle XVI.

A l'any 1969, la finca de Montagut fou expropiada per l'Institut Nacional de Colonizació (INC). L'objectiu d'aquest organisme franquista era posar en regadiu una zona en la qual s'inclouïa Montagut. La indemnització que va pagar l'INC per la compra del lot total fou de trenta-tres milions de pessetes. L'organisme de l'administració va imposar als colons el pagament d'una sisena part de les collites.

El dia 30 de juny de 1970, es va realitzar l'operació que és la clau del conflicte. L'INC va realitzar una permuta de terres amb l'empresa Agrolérida, S.A. Fonts jurídiques expliquen que, per tractar-se d'una permuta i no d'una venda, els colons no podien

exercir el seu dret preferencial a adquirir les terres.

Els colons no van ser avisats de la permuta. És per això que van continuar pagant religiosament el seu teratge a l'Iryda, entitat en què es va transformar l'INC. Es dona el cas que l'Iryda va continuar cobrant els diners que pagaven els pagesos, encara que la terra ja no era seva. En cas que algun colon es retardés en el pagament, l'organisme estatal l'amenaçava de prendre-li la terra.

Durant vuit anys, l'Iryda va cobrar els diners dels parcers. La quantitat aproximada que van pujar aquests pagaments es de quinze milions de pessetes. Ningú no sap, però, on han anat a parar aquells diners.

Els parcers, quan van assabentar-se de la permuta, van iniciar un procés legal per reclamar els seus drets. La sentència de l'Audiència de Barcelona de 1981 i les ordres de desallotjament dictades durant el gener a instància de Vall Companys han deixat els colons en una situació quasi desesperada.

Jaume Serentill, membre també d'Unió de Pagesos i un dels homes que ha estat des de fa uns deu anys assessorant els parcers, explica: «Vall Companys mai no ha volgut ni parlar d'aquest tema, no s'ha dignat ni a rebre els colons». Els únics contactes que hi ha hagut entre les parts en litigi han estat, per part de l'empresa, a través d'advocats.

La darrera setmana abans de l'inici dels desnonaments, els colons i els grups de suport van realitzar accions de protesta a Lleida, una tancada a la Catedral, manifestacions, tall de trànsit i inclús el bloqueig d'una de les empreses de Vall Companys.

La resposta a les accions dels colons ha estat desigual. Així, els estudiants de batxiller de Lleida van decidir solidaritzar-se amb ells, tallant conjuntament el trànsit per la ciutat, que va quedar col·lapsada durant més de set hores. L'autoritat, durant el tall de circulació, va reaccionar pacientment. No obstant això, en l'ocasió del bloqueig de l'empresa, va enviar de seguida les forces de xoc de la Reserva General de la Policia Nacional, amb ordre d'actuar.

La Coordinadora de Suport als Colons valora la diferent resposta oficial a les seves accions de forma càustica. «Està vist que pot més una trucada d'aquest industrial quan se'l molesta que les incomoditats provocades durant hores a tota una ciutat. Mana més Vall Companys que el governador», diuen.

¿I la Generalitat? Durant tot el conflicte, el govern català no ha dit res. Silenci. ¿L'Argument? «El tema no ha estat transferit, no és de la nostra competència», diuen els responsables a Lleida del Departament d'Agricultura. Els colons són d'un altre parer, «nosaltres som tan catalans com Jordi Pujol i, per tant, volem que el nostre govern hi digui alguna cosa».

Una tancada durant cinc hores a la seu de la delegació a Lleida del Departament d'Agricultura va aconseguir un pronunciament ambigu de la Generalitat. «El govern català entén el problema i participarà activament en la recerca de solucions davant l'administració competent», res més.

Josep Ignasi Urenda, nou governador civil de Lleida, n'és un altre protagonista. Malgrat diverses gestions fetes, no ha aconseguit fer seure Vall Companys a negociar. En aquest sentit, el passat dia 29, hores abans del

Josep Ignasi Urenda, nou governador civil de Lleida, n'és un altre protagonista. Malgrat diverses gestions fetes, no ha aconseguit fer seure Vall Companys a negociar. En aquest sentit, el passat dia 29, hores abans del

contro g. leopardi

CARNAVALE '87 A
VENEZIA
CON IL LEOPARDI

(mostre, conferenze,
proiezioni...)

a sole ptas. 18.000 (gat 840).

- nous cursos d'italià al febrer.
- cicles de cine italià.
- cursos d'Alta Cultura.

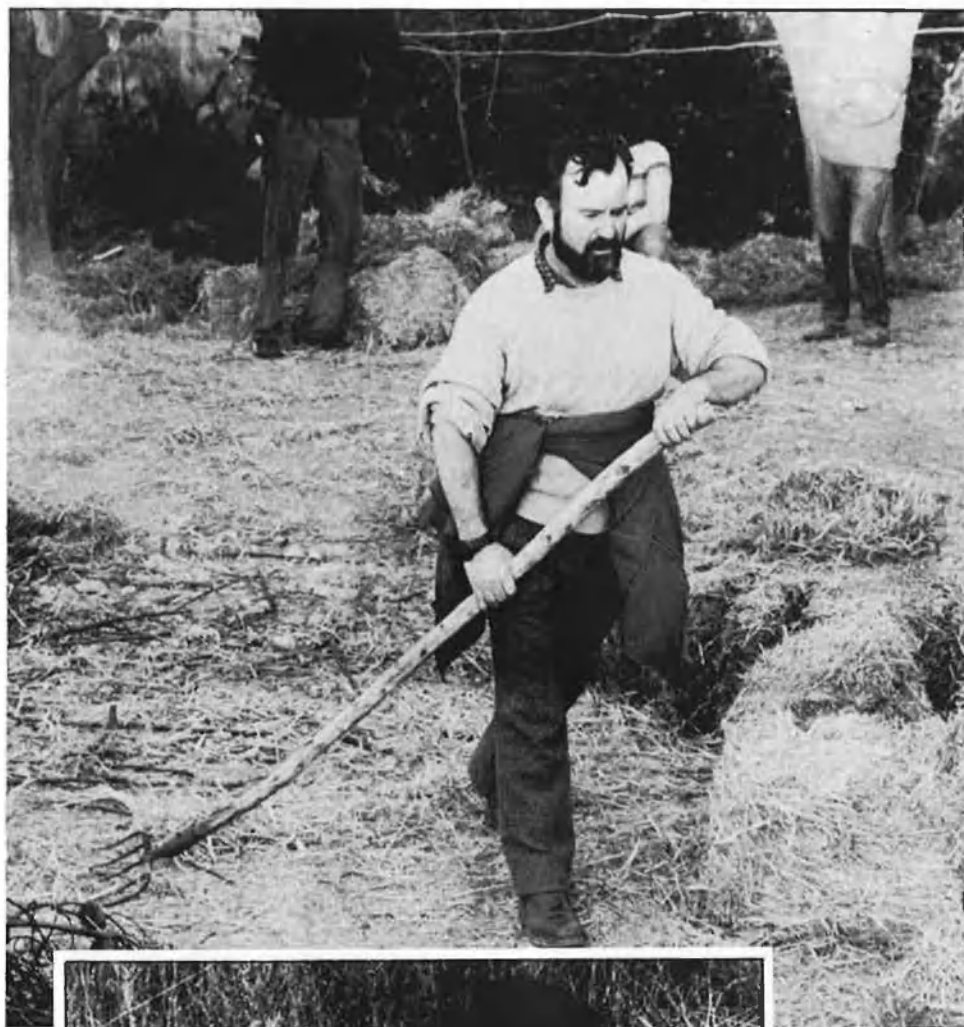
informazione: M. massó, 6, 2a. Tel. (96) 362 17 11

Subscriu-te
per telefon
331 64 82

Una publicació mensual per a tots els
xiquets i les xiquetes valencians.
Ara, també als quioscs.

Cada dissabte, a les onze, a Radiocadena
(O.M. 1314), al programma de Toni
Mestre, CAMACUC intervé com a invi-
tat.

CAMACUC

QUIM BARO

QUIM BARO

En la primera jornada el foc evità l'acció de la guàrdia civil.

primer desnonamet, feia pública una nota, on deia que per tres voltes havia intentat posar-se en contacte amb Vall Companys, i que no ho havia aconseguit. Acte seguit, explicava que les forces que farien el desallotjament estaven a les ordres del jutge, ja que actuaven com a policia judicial. Els colons han interpretat la nota com un intent de desmarcar-se de conseqüències tràgiques de l'acció policial.

Urenda, no obstant això, ha obert una possible via de solució. L'expro-

piació forçosa de les finques en litigi, per tornar-les als colons. El mateix governador ha estat el qui va convocar una reunió de tots els sectors implicats per iniciar una negociació.

La trobada fou el dia 30, a les 18.30, dues hores després de l'inici de la segona tongada de desnonaments. La primera jornada va ser de victòria per als colons. Amb prop de 400 persones atrinxerades als masos i amb barricades de foc per impedir l'accés del jutge i de les forces de la guàrdia

civil al lloc on s'havien de fer fora tres veïns.

Jaume Charles, «l'avi», ha repetit centenars de vegades: «Si ens vénen a treure amb violència, treurem les escopetes i correrà la sang». L'avi sap per experiència el que es lluitar per conviccions profundes. Va perdre tres dits i un ull «lluitant per la República i Catalunya», i està disposat a tot per defensar la «seva» terra.

Durant la segona jornada dels desnonaments anunciats, la resistència pagesa va continuar. Més de cinc-centes persones es van concentrar a les finques on s'havia de fer fora els colons. Aquesta vegada, però, ni el jutge ni la guàrdia civil es van presentar.

Un complex sistema de vigilància havia estat muntat pels pagesos. «L'escamot de tractorades ha començat a funcionar», diu Jordi Vilaró, de la Unió de Pagesos de Bellvis. Sis ràdio-telefons permeten connectar els diferents grups que vigilen que no s'atansin a les finques els funcionaris judicials.

Durant tota la tarda de divendres 30 els diferents «carros» dels pagesos van comunicar-se les novetats. Malgrat la pluja, els grups de suport als colons no baixaren la guàrdia.

L'entrevista convocada pel governador civil Josep Ignasi Urenda resultà infructuosa. Cap representant de Vall Companys no s'hi presentà. Les solucions proposades pel governador són inviàbles a curt termini. L'expropiació forçosa portaria una llarga batalla legal i la concessió de crèdits perquè els colons comprin altres terres no és acceptada per aquests, ja que el que volen és, si de cas, comprar la terra que treballen.

Els desnonaments s'aturen. El jutge Manuel de la Hera Oca ha decidit ajornar-los almenys durant una setmana. El magistrat ha considerat que «no hi ha suficient seguretat per als funcionaris que han de fer la gestió».

La decisió del jutge obri una via de polèmica entre el poder executiu i el judicial. Mentre el governador va explicar en una nota pública que les forces de la guàrdia civil havien actuat com a policia judicial, el jutge diu: «Jo no sóc el gestor de l'ordre públic».

Mentre la treva funciona, Unió de Pagesos debat endegar una campanya contra els productes comercialitzats per Vall Companys. Aquesta campanya comptaria amb la col·laboració dels sindicats obrers i les organitzacions de consumidors. □